Ч. 36. Чернівці, пятниця дня 16. (28.) лютого 1896. Рочник XII.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ виносить
на цілий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
місячно . . . 1 „ — „
для заграниці 20 рублів або 40 франків.

Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі ґазет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ

щодня кромі неділь і руских сьвят о год. 5. по пол.

Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2.)

Оголошеня приймає ся за оплатою 6 кр. від стрічки; а в „Надісланім“ по 10 кр. від стрічки.

Реформа виборча.

—o—

Як дивити ся на проєкт виборчої реформи, предложений недавно палаті послів до нарад? Яке становище заняли рускі посли в раді державній супротив сего проєкту? Ще в декляраций з дня 24. жовтня м. р. з уповажненя руского клюбу застеріг собі посол Барвіньский, означити пізнійше докладно становище сего клюбу до проєкту виборчої реформи. І він се вчинив на засіданю ради державної дня 21-го с. м., сказавши таке:

„Перед нами лежить проєкт реформи виборчої і він відповідає в своїх головних нарисах реформі виборчій, заповідженій перед кількома місяцями ґазетами і проєктованій в цнаймскій промові Є. Е. п. президента сеї палати. Предложений проєкт реформи виборчої не може нікого задоволити, а тим меньше одушевити. Само правительство сьвідоме того, бо Є. Е. п. президент міністрів признав також одну слабу сторону сего проєкту. Недостача его лежить головно в тім, що він задержав істнуюче заступництво інтересів без відповідних часовим обставинам поправок і до того прилучив добудову в модернізованім стилю. Таким способом хотіло правительство з одної сторони не наразити собі консервативних прихильників дотеперішної виборчої системи а з другої сторони догодити жаданям людий виключених від права вибору. Тою коло старого будинку новою добудовою не сотворено орґанічної цілости; ба, я не можу навіть добачити жадної гармонійної звязи між давним способом виборів і жаданями теперішности, яку добачає п. президент міністрів. Нова курия виборча — так називає ся то нове добудоване — властиво лише механічно долучена до істнуючої курияльної системи, і коли приглянемо ся близше тій так зліпленій цілости, то побачимо в ній кілька слабих сторін.

Упослїджене сіл супроти заступництва великої посїлости і торговельних палат полишено на дальше. Несправедливий поділ на виборчі округи, котрий вже перед заведенем конституциї Шмерлїнґа показав ся невідповідним до обставин, остає ся й тепер незміненим. Несправедливість, яку нанесла конституция Шмерлїнґа Галичині взагалї і сїльским громадам тамошним зосібна, остає ся на дальше. Не хочу високу палату мучити числами, але треба лише порівнати число признаних єму в істнуючій виборчій системі мандатів з мандатами иньших королївств і країв, а прийде ся до переконаня, що Галичину в тім взглядї трактовано по мачошиному. Ще яскравійше впадає несправедливість в очи, коли порівнає ся тамошне заступництво сїльских громад а иньших верств.

Коли отже нїмецко-національна праса твердить, що в предложенім проєктї виборчої реформи дано Галичині першеньство, і коли та сторона жадає відосібненого становища Галичини яко винагороду за се, то таке твердженє опирає ся на цілковито фалшивих обчисленях.

Іменно Галичину вкорочено в порівнаню до нїмецких країв нашої половини держави й так вже в конституциї Шмерлїнґа при розділї мандатів. Тепер же бере ся при розділї мандатів з нової куриї виборчої на поодинокі краї за підставу не число мешканців, як би се відповідало принципови загального права голосованя, але має ся передовсїм на увазї теперішні відносини що-до числа послів і окрім того також високість податків. Тим способом дає ся першеньство н. пр. Горішній і Долїшній Австриї і Тиролеви що-до числа послів з нової куриї виборчої, противно-ж Галичина знов дізнає упослїдженя.

У вступних замітках до проєкту вправдї підносить ся, що число управнених після дотеперішного виборчого права до вибору виносить до $1^3/_4$ мілїонів, а підвисшає ся проєктом на більше як $5^1/_4$ мілїонів, значить осягає ся приріст о більше як $3^1/_2$ мілїонів, що дальше після істную-

---

ОЛЮНЬКА.

—o—

(Оповіданє з житя ходачкової шляхти. Написав Андрій Чайковский. Накладом редакциї *Дїла*. Сторін 269, вісїмки. Цїна 1 зр.)

(Замітки читателя).

Коли я подивлю ся, як у культурних народів здібні письменники здобувають собі скоро розголос у своєї суспільности і поміч, потрібну до спокійної роботи, а порівнаю сей стан з нашим, мене бере все великий жаль до Русинів. У нас письменник жиє серед суспільности — можна сказати — як на самоті; его заходами і працею інтересує ся так мало людий, що він за свій труд не має нїякої нагороди, анї моральної анї материяльної.

І дивна річ, мимо такої величезної байдужности Русинів до появ на поли лїтератури, між нами і в Австриї і в Росиї число письменників не меншає, тілько росте: кождий рік приносить нам і по кілька нових імен в лїтературі, кождий рік збільшає хоч не біблїотеки Русинів, але маґазини видавців тисячами нових руских книжок.

Між нашими теперішними авторами австрийско-рускі письменники занимають і що-до числа і що-до вартости зовсїм не підряднійше місце від українских; можна навіть сказати, що як до недавна доставцями лїтературного материялу були у нас головно Українції, так тепер щораз більше починають у наших видавництвах переважати австрийско-рускі письменники. І я думаю, що їх працї будуть мати на земляків більший вплив, як українські, котрі в значній части — як се всїм відомо — не можуть у нас приняти ся задля незнаних нам росийских відносин, мальованих в сих повістях, і задля незвичайної для нас мови (нагадаю лише Старицького).

Зпоміж австрийско-руских письменників останних двох-трьох лїт звернув на себе велику увагу тих, що інтересують ся письменством, бережаньский адвокат доктор Андрій Чайковский, котрого імя стало голосне у нас особливо торік, коли на конкурсї Зорі узнали его повість „Олюньку“ найкрасшою з надісланих праць. Сю повість, чи як явтор хоче: оповіданє — видала редакция „Дїла“ у своїй біблїотецї найзпаменитших повістий.

Коли-б так, як менї, прийшло ся заграничному справоздавцеви писати про нову повість, він певно уважав би цїкавими для всїх ті обставини, серед котрих автор писав свою повість, хто він — сей автор, звідки прийшла єму думка до повісти, поїхав би на інтревю до автора і випитав би ся усе до чиста, видрукував би се, а видавець до того у власнім інтересї зробив би повісти рекляму і тілько вичікував би хвилї, коли другий наклад робити. У нас те все доси не було в звичаю, оно майже разить нас, хоч без причини. Полїтиків за житя величати — се ми вже уміємо, але письменників? — хто би там ними інтересував ся, особливо ще за житя!

Але проте чи ви не цїкаві знати автора красного оповіданя „Олюнька“? Я думаю, що таки довідатись дечого цїкаві! А коли так, то я дещо про него можу сказати.

Се було 1892 і 1893 року, коли я в Бережанах перебував по місяцеви на вправах військових і частенько заходив до гостинного дому руского меценаса. Балакало ся там про всяку всячину, між иньшим і про рух лїтературний, котрим пан меценас — як рідко котрий иньший руский меценас (а маємо їх уже з 40!) — живо інтересував ся, о чім сьвідчила і біблїотека его і ріжні часописи, що у него можна було дома все застати.

Згадуючи недавні часи, а іменно свій побут у войску яко резервовий офіцир у Боснї підчас знаних розрухів, оповідав менї др. Чайковский свої пригоди з того часу, а оповідав так гарно, що я порадив єму те все списати і видрукувати. Тут зараз меценас почав сумнївати ся о собі, чи потрафить „по лїтератски“ списати свої спомини. Колись там в ґімназиї в Самборі то писав драми і оповіданя, по матурі в р. 1877 хотів навіть записати ся на фільозофічний виділ та заняти ся виученем руської лїтератури — але чоловік рад би так, а доля зарядить инакше; тепер за адвокатским „ремеслом“, в „такім віцї“ (п. меценас родив ся 15. мая 1857 р.) лїтерат уже з него не виробить ся... Правда, в „Дїлї“ 1888 р. помістив був величезну замітну статю про причини зубожілости наших селян через судівництво (цїла брошура зложилась би з сеї студиї) — але то річ фахова, то що инакше, то не красна лїтература... Такі сумніви мав недавно ще автор „Олюньки“.

І треба було п. меценаса, як якого недосьвідного молодця, намавляти і заохочувати, щоби „спробував“. Не сьвяті, мовляв, горшки лїп-

чого виборчого права припадає один посол на 66.007 мешканців, а після проєкту лише на 54.825 мешканців.

Та се розширене виборчого права якось не коньче добре виглядає, коли розважить ся, що число мандатів з доси управнених до вибору $1^{3}/_{4}$ міліонів виносило 354 послів, отже 83 процентів, коли нова курия виборча з $3^{1}/_{2}$ міліонами управнених до вибору вибирає 72 послів, отже 17 процентів. Однак вплив управнених в новій куриї виборчій до вибору зменьшає ся ще якимсь родом плюралїстичної системи, бо дотеперішні виборцї управнені до вибору не лише в відповідній куриї, але також і в новій куриї.

Заведенем нової куриї вправдї робить проєкт перший крок до загального права виборчого, але й тут є деякі слабі сторони. Через ріжні обмеженя не приходить загальне право виборче до свого значіня. Коли правительство рішило ся, зробити перший крок до загального права виборчого, то було би прецїнь найвідповіднїйше признати в новій куриї виборцїв загальне право вибору без обмежень, щоби пізнати єго вагу в нашій державі і єго оцїнити.

Міжтим виключає проєкт від права виборчого в сїй куриї особи, котрі жиють яко слуги і з паном в однім ґаздівстві, а через то тратить виборче право між иньшими велике число рільничих робітників. Се обмежене старає ся проєкт у вступнім обговореню оправдати не зовсїм достаточною причиною про мниму особисту зависимість.

Нова курия виборцїв повинна властиво здїйстнити жаданє загального, безпосередного права виборчого. Міжтим виказують постанови проєкту про спосіб вибору дуже слабу сторону, іменно недостачу одноцїльности. В тих виборчих округах, котрі складають ся з самих міст, полишено безпосередні вибори, як у Відни, Празї і Трієстї; в трех округах, зложених міст і сїл, а іменно у Львові, Градци і Бернї моравскім, мають вибори також безпосередно відбувати ся, бо в них переважає міский елємент, однак в иньших виборчих округах нової куриї, як також з сїльскої куриї мають послів вибирати виборцї, котрих знов вибирають управнені до вибору правиборцї. Правительство гадає тим застосувати ся до індівідуальностий поодиноких королївств і країв, полишаючи краєвому законодавству рішенє, чи має ся вибирати посередно чи безпосередно; оно не хоче полагодити одноцїльно ту також в галицкім соймі жадану реформу виборчої ординациї і перебрати за то одвічальність а мотивує сю постанову увагою на вже вдорожену виборчу практику і догідностию. Коли отже задержано сей в куриї сїльскій зовсїм застарілий і теперішним обставинам невідповідний спосіб вибору, щоби не дотикати істнуючих чотирех виборчих курий, то ніяк не можна зрозуміти, чому сего держава не впорядкує в новій куриї виборцїв, але полишає то рішеню краєвих соймів.

Слабою стороною предложеної виборчої реформи є також величезний обсяг виборчих округів, котрий цїлковито унеможливляє порозуміне між виборцями. Щоби при такім виборі вийшла на верх воля народу, се майже не можливе, бо потребує ся лише мала меньшість добре зорґанїзувати і она видре манрат дїйстній більшости виборцїв. Величезний обсяг виборчих округів зробить також майже неможливою звязь між послом а виборцями.

Я уважав потрібним сї сумнїви піднести, аби вкоротцї доказати, що предложений проєкт виборчої реформи не відповідає потребам руского народу. Але він все таки є позитивною пробою заспокоїти по части жаданє ширших мас народу, котрі вже прийшли до сьвідомости свого горожаньского ставовища, жаданє розширеня виборчого права. Через се, хоч часткове розширенє виборчого права ввійдуть в парлямент неодні цїнні робучі сили, котрі при полагоджуваню пильних задач, що головно потрібні при піддвигненю ширших мас народу, рільників і ремісників, будуть зі сьвіжою ревностю працювати і причинять ся до вирівнаня суспільних суперечностий. Щоби сю важну справу довести до скорого полагодженя, заявляю, що будемо голосувати за відосланем проєкту до комісиї для виборчої реформи“.

Так означив п. Барвіньский становище руских послів до проєкту виборчої реформи. Менше більше на тім самім становищи стоїть також п. Романчук.

З ради державної.

(Реформа виборча. Утраквізация львівского університету.)

Віде нь, 25. лютого 1896.

Вість, котру подав я вам перед кількома днями про намірену обструкцию деяких стороництв палати посольскої, потверджує ся в повни. Намір, розвести обструкцию і не допустити до ухваленя буджету, істнує, хотя лиш услівно. Обструкция почалась би іменно з почину Молодо-Чехів, наколи би лївиця лїберальна при реформі виборчій жадала доконьче, щоби при новім законї виборчім умістити клявзулю, що до ухваленя зміни теперішної ординациї виборчої в куриї міскій і селяньскій треба би аж двох третин палати посольскої. Лївиця бажає за всяку цїну убезпечити себе в посїданю певного числа мандатів. Члени єї виходять нинї переважно з міст і сїл і то голосами виборцїв пятиґульденових. Як же би в тих куриях обнижено цензус на 4 або 3 зр., чого домагають ся другі сторонництва, або наколи би в куриях селяньских заведено вибори безпосередні, тогдї богато мандатів перейшло би в руки чи то антисемітів чи клерикалів. Сего боять ся лїберали і тому домагають ся, щоб, так сказати, специфіковано теперішну ординацию виборчу. Від лїбералів залежить проте рішенє питаня, чи буде потрібна обструкция або нї. Упруть ся они при своїм жаданю, то і послїдує обструкция, заінїціована Молодо-Чехами. Уступлять лїберали німецкі, то уступлять і евентуальні обструкціонїсти. Правительство обстає до нинї при незмінимости проєкту свого. Оно відкине мабуть всякі поправки з якої-небудь сторони, хоч би навіть із сторони послів галицких, котрі домагають ся побільшеня числа нових мандатів з 15 на 19.

Другі сторонництва, не виймаючи навіть Молодо-Чехів, готові приняти проєкт правительственний. Проєкт реформи не есть справдї в нїчиїх очах совершенним еляборатом, але він означає о стілько немалий поступ, що враз з ним

лять. І меценас вкінци спробував та показав, що Русин то дуже чудний чоловік, чудний іменно тим, що нераз варт за десятьох чужинцїв, а сам не знає, що в єго души чи голові сидить. Здає ся єму, що він н. пр. потрафить лише боронити ріжні промахи людскі, контракти списувати і всяку таку иньшу роботу адвокатску робити, вкінци для розривки і токарства потрафить вивчити ся (як: автор „Олюньки“), — але повісти писати, то і пробувати не оплатить ся, бо вийде сором „на всю губу“... А др. А. Чайковский, хоч спершу не вірив свому талантови, хоч задля тої причини—мимо звиш трийцятьох лїт віку —не виступав ще яко письменник, а проте коли спробував, ніякого „сорому“ не було; противно єго спомини з Босни, друкованї то у формі оповідань то мемоарів, у фейлетонах „Дїла“, сподобали ся загально.

Але звідки-ж наші автори можуть знати, чи їх річи подобають ся, звідки мають набрати певности себе, так потрібної до писаня? Нема навіть кого спитати ся. Почне що котрий і кине, бо не так часу, як певности себе, заохоти, одушевленя нема! Робота велика, а підпори ніякої...

Написав був др. Чайковский прекрасне оповіданє для народу п. з. „Образ (образа) гонору“, котре тов. „Просьвіта“ видало. Треба було читати лист автора, як він сумнївав ся, чи то що варто. А річ вийшла таки прекрасна! Коли-ж се так „пощастило ся“, др. Чайковский задумав післати щось на торішний конкурс „Зорі“, розуміє ся, також на „пробу“. Конкурс був на короткі новелї, оповіданя і т. п., а Чайковскому зпід пера вийшло оповіданє на цїлу досить обемисту книжку. Була се „Олюнька“. І Чайковскому знов оповіданє „вдало ся“... Іван Франко оцїнив єго дуже прихильно, а сьвідоцтво такого знавця значить у нас немало.

Те все дуже характеристичне для наших відносин лїтератских; сама публика нічим не задокументовує навіть своєї цїкавости до працї автора, через те о признаню єї нема ніколи й бесіди. А „критика“, зложена з одного висказу одного чоловіка, хоч і компетентного, має заступити нашому авторови всї ті благодати моральні і материяльні, яких зазнають автори иньших народів. Що такі обставини спиняють розвій кождого письменика, не треба й казати...

Се було тодї, коли Андрій Чайковский, ще хлопцем осиротївши (батько єго був дрібний урядник), виходував ся у свояків в Гординї, а потім в Самборі. У тім то шляхотскім селї Гординї, названім в оповіданю Пишнівцї, жила й та Олюнька, що єї нещасне житє змалював автор такими живими красками. Автор знав єї і всї ті обставини, серед котрих коротала она свій вік. Отже й не дивно, що в оповіданю видко велику обсервацию і знане житя сеї шляхти, як і взагалї А. Чайковский брав доси теми до своїх оповідань лише з житя, добре єму знаного. Бідний ученик, котрий у школах гірко набідував ся по приміру великої частини нашої інтелїґенциї, котрий задля того зазнав усїх тих прикростий, яких зазнає в житю чоловік без гроша, особливо чоловік амбітний, — котрий з тої причини думав навіть активувати ся у войску яко чинний офіцир, аби лише мати з чого жити і не стояти о нічию ласку, — осягнувши по тяжкій борбі становище, нагадав собі бідну сирітку Олюньку з Гординї і задумав нагородити всї єї невзгодини житеві звеличанем єї у повісти.

Повість ся то ілюстрация житя ходачкової шляхти в шістьдесятих роках. Сьмішні сторони сеї нашої домородної шляхти, гордої на свої клейноти шляхотскі, а притім темної, босої і нераз голодної, вивів на сцену Григорий Цеглиньский в комедиї „Шляхта ходачкова“. У повісти-ж Чайковского ми бачимо всї добрі і злі сторони сеї шляхти. Се верства людий, упривілейованих за польских часів, але тепер зрівнаних з селянами. Переховують они у себе давні традициї т. є. гордість на своє упривілейоване становище і відрубність від „простих“ селян, котрих уважають низшою породою людий, так що й носять ся инакше, як селяни. Закидають при тім з-польска в розмові і супротив властий та наставників таких, як сьвященик, виступають з почутем власної гідности, не так покірно, як иньші селяни. Впрочім житє їх нічим не відмінне від житя звичайних селян.

(Конець буде).

входить в жите загальне право голосованя бодай в одній, пятій курії.

Нині велась дальше розправа над буджетом просьвіти, іменно над університетами. До голосу був записаний і пос. Вахнянин, однакож по промові вже трох бесідників pro i contra замкнено дискусию. Пос. Вахнянин мав намір домататись часткового з'утраквізованя університету львівского. З потреби буде мусів клюб рускій порушити те важне питане при розправах над міністерством справедливости.

НОВИНКИ.

ЧЕРНІВЦІ, дня 27. лютого 1896.

Іменованя. Заступник прокуратора у Львові Роман Стебельский іменований прокуратором в Самборі; заступниками прокураторів іменовані для Львова Маріян Оленьский, для Тернополя Альойзій Добряньский, для Станіслава Аполінарій Еденберґ, для Золочева Станіслав Милашевский.

Перенесеня. До Львова перенесені заступники прокураторів Іван Горлицкий з Тернополя і Іван Килян зі Станіславова.

Відчит д-ра І. Паєра відбуде ся в Чернівцях в сали музичній дня 6-го марта, а не 8-го марта, як первістно доношено.

З бук. кр. ради шкільної. На засіданю дня 20-го с. м. установлено в школах в Рогчи викладовою мовою волоску, а німецку як предмет; предложено міністерству терно до іменованя директора гр. пр. реальної школи в Чернівцях; принято Леоніда Боднарескула на учителя ґімнастики для ґімназиї. Іменовані: надучителем в Поснах Іван Чорней; надучителем в Солці Юрій Петровский зі Шварцталю, а молодшою учителькою тамже Елисавета Островска; виключено кількох учеників з черновецкої ґімназиї і реальної школи. Пароховп Николаеви Тотоескулови уділено ремунерацию; признано пятилітні додатки професорови релиґії при радовецкій ґімназиї Микитюкови другий; учителям місцевої гр. пр. народної школи перший; уч. Ванді Опольскій в Сучаві, інспекторови і надучителеви Иванови Ходаковскому в Ґураґуморі другий; уч. Леонови Василовичеви в Драґожештах третій, а учительці в Чернівцях Юлії Іванович четвертий 5-літний додаток. Вкінци предложено міністерству зміну приписів кваліфікацийних іспитів для народних і виділових шкіл.

Конкурси розписані на посади надучителя, учителя і мол. учителя при 3-кл. школі в Чернавці з рускою і волоскою викладовою мовою; надучителя і мол. учителя при 2-кл. школі в Раранчу з рускою викладовою мовою; двох учителів і одного мол. учителя при 4-кл. школі в Молодієві з рускою, німецкою і волоскою викл. мовою; учителя і мол. учителя при 4-кл. школі в Топорівцях з рускою викл. мовою. Речинець до подань на всі ті посади до 10-го марта.

Відповідь міністра Ґавча послови Цуркановн. В 154. і 156-ім числі „Буковини" м. р. подали ми були промову п. Цуркана в раді державній і свої замітки до неї. Послухаймо тепер, що відповів іце міністер Ґавч дня 21 с. м. п. Цуркановн на сю промову: „Промова п. Цуркана — казав міністер — занимала ся майже самими справами шкільництва на Буковині. Я слухав єї з великим заціказленем, казав краєвому правительству докладно розслідити закиди п. Цуркана і тепер я можу сконстатувати, що всі ті закиди єго були безпідставні.

Пан посол вказав передовсім на один факт, котрий самий собою міг би викликати зачудоване, се-б то на видалене 13 православних учеників з 1. кляси ґімн. в Сучаві. Сих учеників справді принято до школи, хоч уже термін запису минув, і хоч не було місця для них. Що сей поступок не був звернений лише до правосл. учеників, виходить з того, що з німецкого відділу 6 учеників, а іменно 5 жидівского а 1 рим. кат. віроісповіданя видалено на тій самій підставі. Та й поступок самий собою являєсь мені зовсім оправданим. Передо мною лежать, як панове можуть переконатись, вступні задачі тих учеників з аритметики. На жаль мушу о тих іспитових задачах в високій палаті говорити і запрошую тих з панів, котрі вірять в надто суворе обходженє з тими учениками, вглянути в ті задачі.

І се тверджене п. посла, що можна би було в закладі місце зробити в ґімнастичній, ексортовій комнаті або навіть в помешканю шкільного слуги, видаєсь мені зі становиска упорядкованої управи шкільної неоправданим. В тім випадку комнати були або за малі або за вогкі і взагалі невідповідні."

Справу учительки, котра перепала при іспиті з румуньского, пояснив міністер так, що она не знала вимови румуньскої і що власти поступили після приписів. Що до Іпотештів сказав міністер: „Я переконав ся, що в Іпотештах жие лише десять Румунів. Як же до них ужити §. 19. основних законів, тим більше, що до школи ходила лише одна дитина, що вміла по волоски числити до чотирех?

Так само і прочі скарги п. посла зовсім безпідставні. Скаржив ся посол, що кандидатам з других країв скорше дають становища; тимчасом фактом єсть, що всі спосібні Буковинці дістали также посади. Скаржив ся п. посол, що нарушено урядову честь сучавских професорів через то, що їм закинено занадто поблажливе обходжене з вступаючими учениками. Я просив би п. посла оборону урядової чести сих професорів полишити ласкаво мені, бо се до мене належить. Я уважаю своїм обовязком, сего пильнувати, на доказ чого, зараз тепер прошу п. посла на будуче не зачіпати в той спосіб шкільну управу, як він зачіпив у своїй промові. Коли про шкільного інспектора каже ся, що він свої недостатки в знаню мов старав ся заступити „ароґанциєю і нарушуванєм закона", то чей се далеко тяжший напад на шкільні власти, ніж се, коли міністер сконстатує недостачу потрібної строгости в службі."

Дістав п. Цуркан відповідь таку, на яку собі заслужив.

Степень доктора всіх штук лікарских на краківскім університеті одержав Русин з Яворова, п. Осип Дакура.

Виділ філії тов. „Просьвіта" в Стрию порішив на послідній засіданю з дня 19-го лютого устроїти в часі великого посту кождої неділї т. є. 1, 8, 15 і 22 марта товариські сходини сполучені з викладами, декламациями і продукциями співу. Вечерниці з 15-го марта будуть присьвячені памяти Тараса Шевченка. Сходини будуть розпочинати ся від 5-ої години з полудня в комнатах „Руского касина" під Чорним орлом в ринку. Дуже гарно.

Доповняючий вибір посла до ради державної з бук. палати торговельної виписаний на день 2-го марта с. р.

На шибеницю засудив черновецкий суд присяжних Дмитра Чопека, 24-літного паробка, за скритоубійство Остапкевича. Коли Остапкевич вертав з весіля в селї, напав его Дмитро Чопек зі своїм братом Ґорієм і щоби пімстити ся за чинну обиду, так довго били его кіями, поки Остапкевич но вмер під руками. 20-літного Ґорія Чопека засуджено задля малолітности на 20 рік тяжкої вязниці.

„Уморальняюча" праса. Німецкий орґан буковиньских румунізаторів: Buk. Post написав у своїм 349-ім числї, що праса може впливати уморальняючо і осьвічуючо на нарід, але також від праси може нарід здеморалізувати ся і здичіти. Що так справді єсть, дала доказ сама Buk. Post, котра зараз по своїх повисших словах показуе страшенну здичілість, воюючи з нами остатними зловами, як Wicht, Gemeinheit Schmutz und Koth і т. п. О що їй пішло, тій „моральній" ґазеті? О нашу статю в 32 ч. „Буковини", де ми сказали, що соймова волоска більшість рішила засновати дві посади інспекторів худоби для вивінованя збанкрутованих волоских дідичів, хоч би й Мікулїх або Васильків. Ну, ми сим разом повторили лише то, о чім говорено в соймі. Мабуть Buk. Post забула, що говорили о тім пос. Піґуляк і др. Стоцкий і чого волоскі посли не відважили ся заперечити, бо чули вину по своїй стороні. Зрештою такої самої гадки, як ми, є також деякі справедливійші волоскі посли, котрі тим закидам наших руских послів-народовців признали рацию! Коли-ж оно так, то чого-ж Buk. Post лає ся? Чи для „уморальняючого" впливу?... Ми були би раді, коли би не стало ся то, о чім голосно говорено в соймі і що ми в „Буковині" повторили. І коли так не стане ся, то в тім без надмірної скромности припишемо і собі троха заслуги.

Помер в Чернівцях лікар др. Тит Томюк.

Телеґрами „Буковини".

—o—

З дня 27-го лютого 1896 року.

Відень. В комисії для реформи виборчої заявив ґр. Бадені, що мусить класти велику вагу на те, аби реформу виборчу по можности піддержали. Скоре полагоджене лежить не так в інтересі правительства, як держави, палати сторонництв і населеня. Сегодня хоче ґр. Бадені лише докладнійше зазначити стан справи. Справу реформи виборчої ґр. Бадені знайшов вже при перенятю правительства, а не винайшов єї. Правительство мусить мати на увазї, що з одної сторони не сьміє ся пошкодити інтересам держави і суспільности, а з другої сторони, аби більшість могла проект приняти. В сих границях іменно вироблено проект. Істнуючих інтересів не ушкоджено проектом, з другої сторони мусить ся виборче право розширити не лише задля попередних правительственних проектів, але також тому, бо після власного погляду правительства мають виключені доси від виборчого права справді рацию жадати такого права. Супроти передсказань що-до будучого розвитку виборчого права заявляє ґр. Бадені, що власне через признане дальшого розвитку скріпляе ся істнуюче виборче право і удержує ся єго в стані посіданя. Дотеперішні досьвідченя не всюди виказують, що признане загального права виборчого було би справедливим полагодженєм відносин. Також що-до сего установлено проект так, що мабуть обминено би небезпечeньство заведеня загального права виборчого не в свій час. Жадне сторонництво не потребує через приняте проекту щось важного зі своїх принципів жертвувати. Супроти жадань докаже правительство прихильність, як довго они ставлені будуть в певних границях. Більшого числа мандатів з нової курії виборчої правительство не признасть, але не згодить ся також на зменьшене того числа. Що-до безпосередного чи посередного вибору, то се мусить ся полишити рішеню соймів. Президент міністрів ще раз просить, сю справу в як найкоротшім часї полагодити. Слідуюче засїдане в пятницю.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦИЇ.

—o—

С. Н. в Б. За торік Ви нічо не винні. — *Др. Лев В. в Кіцмани:* З присланих 20 зр. дали ми 2.50 за перший квартал, 2 зр. для „Рускої Бесїди," а 15 зр. 50 кр. на друкарню. Спасибі. — *Жук. в Ч.* О рільничій школї в Кіцмани дамо небавом довшу статю. — *В. Ник. в С.* Передплата наша і так незвичайно низька; годї ще обнижати. Почисліть самі, що для кождого передплатника ми річно мусимо видати 6 зр. на сам стемпель ґазетний і почту (300 чисел по 2 кр.) А де друкарня, редакция, адміністрация і иньші видатки? — *Наш у Львові:* Не лиш у Львові, але всюди по публичних льокалях, ресторациях, каварнях і т. п. повинні би Русини жадати „Буковини". Коли-ж Русини такі несьміливі! Так як би то о їх власну кишеню ходило! — *„Панотець" в Ж.* Спасибі за признане. Розуміє ся, ріжниця поміж давним друкованєм нашої ґазети, а теперішним є велика. Нам о то йшло.

Цїни збіжа і других продуктів.

Дня 27-го лютого 1896.

	Львів.		*Чернівцї.*	
Пшениця . .	від 7.30	до 7.80	від 7.60	до 7.70
Жито . . .	„ 6.25	„ 6.50	„ 6.20	„ 6.25
Ячмінь бров. .	„ 5.—	„ 6.—	„ 4.80	„ 4.90
Ячмінь простий	„ 4.50	„ 5.—	„ 5.50	„ 5.75
Овес . . .	„ 5.30	„ 5.90	„ 5.10	„ 5.25
Ріпак . . .	„ 8.20	„ 8.75	„ 9.25	„ 9.50
Горох . . .	„ 6.—	„ 8.—	„ 5.—	„ 6.—
Вика . . .	„ 0.—	„ 0.—	„ 0·—	„ 0.—
Льнянка . .	„ 0.—	„ 0.—	„ 0.—	„ 0.—
Біб	„ 0.—	„ 0.—	„ 0.—	„ 0.—
Бобик . . .	„ 4.25	„ 4.75	„ 0.—	„ 0.—
Гречка . . .	„ 0.—	„ 0.—	„ 0.—	„ 0.—
Конюшина черв.	„ 25.—	„ 32.—	„ 29.—	„ 33.—
Конюшина біла	„ 45.—	„ 65.—	„ 0.—	„ 0.—
Конюш. шведск.	„ 30.—	„ 40.—	„ 0.—	„ 0.—
Кукуруза нова	„ 5.—	„ 5.50	„ 4.55	„ 4.65

Хміль 00.— 00.— злр. за кільо у Львові оковита за 10.000 лїтрів 12.50—12.75

Добрі Ради.

Часопись ілюстрована для господарства, домівства і забави. Виходить в Рогізнї що місяця. Передплата, платна в Рогізнї, виносить на рік 1 зр. 50 кр. Адреса: „Добрі Ради“ в Рогізнї, почта Садаґура.

В редакциї можна ще дістати давні рочники Добрих Рад.

1. рочник „Д. Р.“ містить до 200 поучаючих уступів а зверх 120 забавних приказок і много иньшого. Цїна цїлого рочника 1 зр. 20 кр., без 2. числа 80 кр., а без 2. і 3. лише 40 кр.

2. рочник „Д. Р.“ містить до 300 статейок, дуже много приказок і одну довгу повість, що майже через всї числа тягне ся: „Як то з Василя Двірничука зробив ся Василь Дворницкий і які він пригоди мав, що ся свого роду відцурав.“ Цїна цїлого рочника 1 зр. 20 кр., а без двох чисел 50 кр.

3. рочник „Д. Р.“ містить так само як і другий рочник дуже много пожиточного для господарства і забави, много образків і одну більшу повість: „Як визволювали Сорохан і Громко своїх синів з войска“. Ся повість була печатана вже 4 рази (3 рази по руски і раз по нїмецки“). Цїна цїлого рочника 1 зр. 30 кр., без двох чисел 60 кр.

4. рочник „Д. Р.“ містить як і попередні дуже много пожиточного і забавного для всїх і окрім того много дуже практичних рисунків. Цїна цїлого рочника 1 зр. 40 кр., а без двох чисел 70 кр.

5. рочник „Д. Р.“ містить окрім всїляких порад для всїх ще і¦ 8 дуже забавних повісток як нпр.: „Адвокат в небі“ „Ретельний жидок.“ Цїна 1 зр. 20 кр.

6. рочник Д. Р. містить забавну повіст: „Петро Фостик і его син Фостович“.

Цїна 6 рочників разом з рек. пересилкою 6 зр.

Памятайте на Народний Дім в Чернівцях!

Рух поїздів зелїзничих

важний з днем 1-го мая 1895 після середно-европейского годинника.

Приходять	Поїзди поспішні			особові			мішані	
до Чернівцїв								
З Відня, Кракова, Львова, Станїславова, Коломиї і Снятина	12^{24}	.	.	$6^{\underline{39}}$	$10^{\underline{34}}$	6^{30}		
З Букарешту, Яс, Сучави, Глїбоки	2^{49}	.	.	$9^{\underline{20}}$	$9^{\underline{31}}$	5^{00}		
З Новоселицї, Садаґури .	.	.	.	.	.	.	$11^{\underline{45}}$	$9^{\underline{35}}$
до Львова								
З Відня, Кракова . . .	1^{22}	$5^{\underline{10}}$	$8^{\underline{40}}$	$7^{\underline{00}}$	$9^{\underline{06}}$	9^{00}		
З Букарешту, Сучави, Чернівцїв, Станїславова .	$9^{\underline{50}}$	.	.	1^{32}	7^{37}	$6^{\underline{17}}$		
З Підволочиск	2^{25}	$10^{\underline{00}}$	.	8^{25}	5^{00}	.		
З „ на Підзамче	2^{13}	$9^{\underline{44}}$	.	8^{12}	4^{33}	.		
Зі Стрия.	.	.	.	$12^{\underline{05}}$	8^{10}	1^{42}		
З Белзця	.	.	.	8^{00}	4^{40}	.		
Зі Скольго і Стрия . .	.	.	.	$9^{\underline{16}}$	.	.		
З Відня, Кракова (т. зв. блискавичний потяг) .	.	.	.	.	.	.		

Відходять	Поїзди поспішні			особові			мішані	
з Чернівцїв								
До Снятина, Коломиї, Станїславова, Львова, Кракова і Відня	3^{04}	.	.	9^{48}	$9^{\underline{47}}$	$5^{\underline{13}}$		
До Глїбоки, Сучави, Яс, Букарешту	12^{44}	.	.	$6^{\underline{54}}$	$10^{\underline{44}}$	6^{30}		
До Садаґури, Новоселицї .	.	.	.	.	.	.	8^{30}	6^{25}
зі Львова								
До Кракова і Відня . .	8^{40}	2^{50}	$11^{\underline{00}}$	$4^{\underline{55}}$	10^{25}	$6^{\underline{45}}$		
„ Підволочиск	.	1^{56}	$5^{\underline{46}}$	.	9^{50}	$10^{\underline{20}}$		
„ „ з Підзамча .	.	2^{10}	6^{00}	.	10^{14}	$10^{\underline{44}}$		
„ Чернівцїв, Сучави, Яс, Букарешту	6^{15}	.	.	$10^{\underline{30}}$	2^{40}	10^{35}		
„ Стрия	.	.	.	$5^{\underline{25}}$	9^{33}	$7^{\underline{38}}$		
„ Белзця	.	.	.	9^{15}	$7^{\underline{10}}$			
„ Скольго і Стрия . .	.	.	.	.	.	3^{00}		
„ Кракова, Відня, (т. зв. блискавичний потяг) .	8^{40}	.	.	.	.	.		

Підчеркнені числа означають пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано. — Середно-европейский час ріжнить ся від львівского о 36 мінут, а від черновецкого о 44 мінут; коли на зелїзници є 12 год., то на львівскім годиннику є 12 год. 36 мін., а на черновецкім 12 год. 44 мінут.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Осип Маковей.**

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Осипа Бучканича.

